

Zdzisław Konieczny, *Tadeusz Grochowski (14 X 1891 — 24 VII 1970)*, „Rocznik Przemyski” 1978, t. 19-20, s. 403-405

Tadeusz Grochowski

Tadeusz Grochowski urodził się 14 października 1891 roku w Krakowie jako syn Józefa i Władysławy z Walewskich. Zgodnie z jego własnymi zainteresowaniami rodzice skierowali go do szkoły pomologicznej w Szwajcarii, gdzie zdobywał wiedzę z zakresu tego działu ogrodnictwa, który zajmował się morfologicznymi, anatomicznymi oraz użytkowymi właściwościami gatunków i odmian drzew i krzewów owocowych. Wiedzę swą pogłębiał w szkole rolniczej w Klosternneuburgu, miasteczku wschodniej Austrii.

Po powrocie do kraju wstępuje do Drużyn Sokolich, a po podjęciu pracy w Zaleszczykach działa w miejscowej Drużynie Strzeleckiej. 1 marca 1914 roku wyjeżdża do Francji na praktykę w zakładach ogrodniczych Paryża i przebywa tam do 1 sierpnia. Po powrocie do kraju zostaje powołany do wojska austriackiego. Bierze udział w pierwszej wojnie światowej, jest ranny na froncie. Po opuszczeniu szpitala przebywa na rekonwalescencji w Krakowie, tam też podejmuje pracę jako instruktor szkolenia inwalidów wojennych. W latach 1917—1920 pracuje jako instruktor ogrodnictwa dla powiatów Nowy Sącz i Limanowa. W trudnym okresie kształtowania się państwa polskiego rozwija ożywioną działalność. Jest członkiem Komitetu Obrony Spisza i Orawy, zostaje mianowany w roku 1918 komisarzem plebiscytowym w Piwnicznej, gdzie pracuje nad przygotowaniem plebiscytu rozwijając ożywioną działalność propagandową wśród tamtejszej ludności. Decyzje państw zachodnich dotyczące przebiegu granicy polsko-czechosłowackiej doprowadziły do zawieszenia przygotowań do plebiscytu, który miał zadecydować o przynależności Spisza i Orawy. Po powrocie do Krakowa pracował w wydziale wojskowym DGO Kraków, a następnie (1921—1923) w Departamencie Oświaty Litwy Środkowej na stanowisku referenta ogrodnictwa i rolnictwa, jest jednym z inicjatorów założenia szkoły ogrodniczej w Wilnie, w której zostaje powołany na stanowisko dyrektora. W roku 1923 wyjeżdża ponownie do Francji w celu specjalizacji w szkółkarstwie i ochronie roślin. Po

powrocie z Francji podejmuje pracę inspektora Towarzystwa Rolniczego we Lwowie, a od roku 1926 dyrektora zakładu doświadczalnego tegoż Towarzystwa w Rudkach pod Samborem. W roku 1932 przenosi się do Przemyśla przyjmując pracę inspektora ogrodów miejskich. Praca ta daje mu wiele satysfakcji. Przemyśl jest miastem, które stara się uczynić piękniejszym. Ogrody miejskie i park budzą uznanie przyjezdnych i jego mieszkańców. W czasie wojny pracuje w charakterze dozorczy nocnego w wodociągach miejskich.

Po przyjeździe do Przemyśla T. Grochowski rozwija ożywioną działalność społeczną, leży ona zresztą w jego naturze. Energia, zdolności organizacyjne, poczucie humoru zyskują mu sympatię otoczenia. Uznanie społeczne wyraża się w wyborze go do Zarządu Okręgowego Związku Strzeleckiego, Towarzystwa Przyjaciół Harcerstwa, Klubu Sportowego „Czuwaj” i Towarzystwa Rozwoju Ziemi Wschodnich w Przemyślu.

Po powstaniu Zarządu Głównego Związku Szlachty Zagrodowej w Przemyślu zostaje jego członkiem. Praca zawodowa i społeczna nie wypełnia mu całego wolnego czasu, potrafi znaleźć go również na pisanie wielu artykułów z dziedziny ogrodnictwa, które zamieszcza w fachowych pismach ogrodniczych w kraju. Jest redaktorem „Przeglądu Ogrodniczego”, który wychodzi we Lwowie, a po powstaniu pisma Zarządu Głównego ZSZ w Przemyślu „Pobudka” z dodatkiem dla małych dzieci „Mała Pobudka” zostaje jego redaktorem do wybuchu wojny w 1939 r.

Po zakończeniu II wojny światowej i odrodzeniu państwa polskiego przystępuje do organizowania szkoły rolniczej w Przemyślu, zostaje dyrektorem Liceum Rolniczego w roku 1950. W latach pięćdziesiątych opuszcza ją i podejmuje pracę w wydziale rolnictwa Powiatowej Rady Narodowej w Przemyślu.

Po zakończeniu wojny wstępuje do Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, którego członkiem pozostaje do śmierci. Jest społecznikiem z prawdziwego zdarzenia. Pełni społeczne funkcje członka zarządu licznych towarzystw. Działa w Polskim Towarzystwie Leśnym i Polskim Towarzystwie Botanicznym, Oddziale Polskiego Towarzystwa Historycznego, Polskim Towarzystwie Archeologicznym, Towarzystwie Przyjaciół Nauk, Towarzystwie

Upiększania Miasta, Polskim Towarzystwie Przyrodników im. M. Kopernika. Według jego projektu zagospodarowano zieleniec na tzw. Placu Rybim, był to jego ostatni projekt zrealizowany w mieście, które ukochał i nad którego stagnacją w trudnych latach po zakończeniu wojny stale ubolewał. Dlatego cieszyły go tak bardzo sukcesy miasta w końcowych latach jego życia, które były coraz bardziej widoczne. Do prac zasługujących na uwagę należy wydana *Bibliografia ogrodnicza* w roku 1931 i *Bibliografia pszczelarska*. Był odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

We wspomnieniach uczniów szkoły rolniczej pozostał w pamięci jako mądry pedagog cieszący się ich zaufaniem i sympatią.

W rozmowach prowadzonych z przyjaciółmi powtarzał często, że obowiązek swój wobec Ojczyzny spełni ten obywatel, który *w swym życiu da Ojczyźnie syna, zasadzi jedno drzewko i napisze jedną książkę*.

Sądzę, że Tadeusz Grochowski dobrze spełnił swój obowiązek wobec Ojczyzny i miasta, które ukochał.

Wybór prac drukowanych przez Tadeusza Grochowskiego

Miłorząb. „Ogrodnictwo”, Kraków 1913.

Nieszpułka. „Ogrodnictwo”, Kraków 1914.

Materiały do historii winorośli w Polsce. „Ogrodnictwo”, Kraków 1941.

Krajowy Zakład Sadowniczy w Zaleszczykach. „Ogrodnik Polski”, Warszawa 1914.

Zarys bibliografii ogrodniczej polskiej. „Ogrodnictwo”, Kraków 1914.

Porosty. „Zorza”, Warszawa 1914.

Sadzenie drzew owocowych. „Piast”, Kraków 1917.

Bibliografia leśna i łowiecka (wraz z inż. Migdałem E.), Nowy Sącz 1924.

Mchy i porosty. „Zagroda Wzorowa”, Lwów 1925.

Bibliografia polskiej literatury pszczelniczej. „Pszczelarz”, Kraków 1918, nr 5—10.

Zarys bibliografii ogrodniczej polskiej. „Ogrodnictwo”, Kraków 1918.

Hodowla róży. „Przegląd Ogrodniczy”, Lwów 1926.

Zarys bibliografii ogrodniczej polskiej, Kraków 1927.

Zarys bibliografii pszczelniczej, Lwów 1925.

Bibliografia pszczelnicza. II wyd., Lwów 1931.

Porzeczka czarna. „Ogrodnik”, Warszawa 1930.

Chobot. „Ogrodnik”, Warszawa 1930.

Nieszpułka. „Ogrodnik”, Warszawa 1934, nr 24.

Rozmnażanie roślin przez korzenie. „Ogrodnik”, Warszawa 1932.

Dereń. „Przegląd Ogrodniczy”, Lwów 1938.

Zarys bibliografii pszczelniczej polskiej. Wyd. II, Lwów 1931.

Zając jako szkodnik w ogrodzie. „Ogrodnik”, Warszawa 1931.

Dereń. „Ogrodnictwo”, Kraków 1938.

Szacowanie gospodarstw pasiecznych. „Pasięka Pomorska” 1946, nr 4 kwiecień.

Rozmnażanie kaktusów. „Hasło Ogrodniczo-Rolnicze”, Tarnów 1946.

Hodowla peireski. „Hasło Ogrodniczo-Rolnicze”, Tarnów 1946.

Rozmnażanie bzów. „Hasło Ogrodniczo-Rolnicze”, Tarnów 1947.

Mechunka — Physalis. „Hasło Ogrodniczo-Rolnicze”, Tarnów 1948.

Notatki w „Pracach Instytutu Urbanistyki i Architektury” 1954.

Wyboru prac T. Grochowskiego dokonał **Zygmunt Felczyński.**